Oświadczenie złożone
przez senatora Grzegorza Fedorowicza
na 36. posiedzeniu Senatu
w dniu 11 czerwca 2025 r.

Oświadczenie skierowane do ministra spraw wewnętrznych i administracji Tomasza Siemoniaka

Szanowny Panie Ministrze!

Do mojego biura senatorskiego napływają liczne sygnały ze strony przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności gmin, wskazujące na pilną potrzebę nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym, zwłaszcza w zakresie regulującym procedurę zmiany granic administracyjnych gmin. Obowiązujące obecnie przepisy nie zapewniają wystarczających gwarancji ochrony interesów wspólnot lokalnych, a także, co w szczególności jest niepokojące, nie respektują w należytym stopniu głosu obywateli będących bezpośrednimi uczestnikami i beneficjentami życia samorządowego.

Samorządy wyrażają obawy, że obecny tryb podejmowania decyzji o zmianach terytorialnych może prowadzić do działań nieprzejrzystych, nacechowanych interesami politycznymi bądź ekonomicznymi, które nie zawsze są zbieżne z dobrem wspólnot lokalnych.

W związku z tym, wychodząc naprzeciw zgłaszanym postulatom, zwracam się do pana ministra z prośbą o ustosunkowanie się do poniższych propozycji oraz o udzielenie informacji, czy w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzone są obecnie prace legislacyjne mające na celu ich wdrożenie.

Chodzi o następujące kwestie: ograniczenie częstotliwości inicjowania postępowań o zmianę granic administracyjnych w trybie wnioskowym – nie częściej niż raz na 5 lat; wzmocnienie roli konsultacji społecznych w procedurze dokonywania zmian granic gmin, tak aby głos mieszkańców miał charakter wiążący; ustalenie szczegółowych wymogów formalnych dla wniosków o zmianę granic gmin, uwzględniające ich konsekwencje ekonomiczne, społeczne i infrastrukturalne; przyznanie statusu strony w postępowaniu legislacyjnym gminie, której zmiana terytorialna dotyczy, i zapewnienie jej możliwości aktywnego uczestnictwa w procesie decyzyjnym; określenie zasad i trybu przekazywania mienia komunalnego w związku ze zmianą granic gmin w celu uniknięcia konfliktów w zakresie własności i odpowiedzialności za majątek publiczny; wprowadzenie jasnych zasad rozliczeń finansowych między gminami w przypadku zmiany granic, w szczególności w zakresie utraconych źródeł dochodu; zapewnienie gminom ochrony sądowej w sprawach dotyczących legalności i prawidłowości przeprowadzanych zmian granic, co pozwoli na skuteczne dochodzenie swoich praw.

Grzegorz Fedorowicz